

- Das Handbuch ist daher durchgängig *anwendungsorientiert* geschrieben auf der Grundlage wissenschaftlicher Erkenntnisse.
- Es nimmt dafür konsequent aus einer *didaktischen Perspektive* alle zentralen Handlungsfelder in den Blick.

Im zweiten Kapitel wird E-Learning in Bildung geortet – zuerst durch Definition anfallender Begriffe, wie Lehr- und Lernkultur, Kompetenzen und Blended Learning; dabei ist zu begrüßen, dass Autoren verschiedenen (vergänglichen) Begriffen, wie Online-, Computer- oder Web-Based usw. Learning, die auf das Gleiche (E-Learning) auslaufen, wenig Achtung schenken, und sich bei Definitionen auf wesentliche (permanente) Grundlagen wie Lehren und Lernen konzentrieren. Weiter werden fünf Bildungsangebote (Case Studies) deutscher Hochschulen auf ihre Erfolge und Defizite geprüft um anschliessend Kriterien erfolgreicher (zukünftiger) virtueller Lehr- und Lernkulturen zu identifizieren.

Diese Kombination von theoretischen Erkenntnissen und praktischer Anwendungen mit einer Zukunftsperspektive zieren alle Kapitel. Ihre Titel (von 3 bis 7: Virtueller Bildungsraum, Didaktische Konzeption, Bildungsressourcen, Kompetenzen für Lehren und Lernen, Lernerfolg prüfen) systematisieren das weite Feld einleuchtend (für einen E-Learning Experten). Mehr noch: Das knapp formulierte Inhaltsverzeichnis hat die Aussagekraft des (wohl notwendigen) Unterkapitels Struktur des Handbuches.

Im letzten, zwölften Kapitel, hebt sich die Perspektive von Kurs- auf Organisations- und Bildungssystemebene, was mit Nachhaltigkeit betitelt wird. Dieses Kapitel liest sich aber auch als das „Rationale“ („Begründung“) des Buches – durch ihm wird klar, welches strategische Potenzial und Zukunftsperspektiven im „technisch unterstützten Lehren und Lernen“ ruhen, also was die Motivation für seine Implementierung (auch auf Kursebene) sein könnte/sollte. Wäre das Buch „problemorientiert“ aufgebaut, würde sich dieses Kapitel am Anfang befinden. Der „wissensbasierte“ Zugang, bei dem zuerst Informationen/Wissen/Fähigkeiten vermittelt werden und danach ihre Anwendungsmöglichkeiten klargestellt, wie der Fall dieses Buches, ist aber auch

Igor Zjakić: UPRAVLJANJE KVALITETOM OFSETNOG TISKA, Zagreb, Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu, Manualia Universitatis studiorum Zagrebiensis, Hrvatska sveučilišna naklada: 2002., str.245.

Knjiga perspektivnog autora, znanstvenika i sveučilišnog nastavnika doc.dr.sc. Igora Zjakića, voditelja Katedre za tisak na Grafičkom fakultetu

gerechtfertigt. Mehr noch: da wir Anfangs die klassische Aufteilung von Lehr- und Lernrollen auch im digitalen Zeitalter befürwortet haben, müssen wir auch diese, ihre beliebteste, Lehrmethode annehmen. Erfahrenen E-Lehrern, Schuldirektoren und Bildungsministern kann jedoch geraten sein, das Buch mit dem Kapitel 12 anzufangen.

Im Einklang mit der Struktur des Buches auch hier am Ende ein Fazit: Dieses Werk beeindruckt, wie anfangs angedeutet, durch zwei Eigenschaften: einer Literaturliste, in der wohl alles gesammelt (und im Buch eingesetzt) wurde, was deutschsprachige Literatur zum (Um)Feld „elektronisches Lehren“ zu bieten hat, und durch den breiten Verständniss dessen was im Titel knapp mit E-Learning bezeichnet ist – Kapitel (8 bis 11) zu Qualitätsmanagement, Evaluation (von Lehren, nicht Lernen), Standardisierung und Rechtgrundlagen sind eine positive Überraschung, mit der dieses Handbuch über den Horizont seiner Konkurrenten hinausblickt. Dafür fehlen in einem Handbuch erwarteten „bildhaften“ Beispiele der Implementierung, deren Auslassung Autoren anfangs als Abgrenzung des Buches zwar hervorsahen, dessen Wert aber nicht mit Anleitungen eines Software-Produzenten gleichgesetzt werden darf sondern eher in Konkretisierung/Vereinfachung/Visualisierung von sprachlichen Komplexität gefunden sein sollte. Und ein Stichwortverzeichnis würde gezieltes Suchen in diesem gut ein Kilogramm schwerem (hartgebundenem) Text erleichtern. Die Frage, wieso nicht auch/nur ein E-Buch zum Thema E-Learning, bleibt wohl nur solange offen, bis man die wirtschaftliche Rechnung (des Verägers) in Betrachtung zieht. Etwas, das das Handbuch aber auch nicht mehr behandelt.

Primljeno: 2012 -03 -12

Doc. dr. sc. Marko Ivanišin
Institut za medijske komunikacije
Sveučilište u Mariboru, Maribor, Slovenija

Sveučilišta u Zagrebu, je nastala u pobudi autora da ispuni trenutnu prazninu postojeće stručne literature koja se bavi kvalitetom tiska i grafičke proizvodnje. Autor je knjigu namijenio svima onima koji žele novim znanjima i spoznajama unaprijediti kvalitetu tiska u svakodnevnim brojnim grafičkim proizvodnim produkcijama. Knjiga je ujedno i udžbenik Sveučilišta u Zagrebu, koja je odobrena odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu, a na prijedlog Povjerenstva za sveučilišno-nastavnu literaturu Sveučilišta u Zagrebu na sjednici koja je

održana 16. siječnja 2007. godine, klasa:032-01706-01/33, ur.br.:380-0276-07-4, kao izvrstan sveučilišni udžbenik namijenjen studentima dodiplomskih, diplomskih i doktorskih studija Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prezentirana knjiga, sveučilišni udžbenik, nužno je promatrati kroz tri pojmovna aspekta: (1) Upravljanje (menadžment) kvalitetom; (2) Kvaliteta i ofsetni tisak; i (3) Kvaliteta kao oblik zadovoljavanja naručitelja grafičke proizvodnje. Autor upravljanje kvalitetom (menadžment) promatra kao funkciju planiranja, praćenja, osiguravanja i poboljšanja kvalitete ofsetnog tiska kao temeljnih ciljeva ukupne grafičke proizvodnje. Kvaliteta ofsetnog tiska se analizira s aspekta integralne grafičke spoznaje koja se kreće u razvojnom usponu u kojem nije moguće predvidjeti konačni produkcijski razvojni grafički cilj. Pojam kvalitete ofsetnog tiska autor određuje i promatra kao grafičko svojstvo, vrsnoću, vrijednost, grafičku kakvoću, odličnost produkcije, grafičko značenje i sposobnost grafičke proizvodnje. Autorska razmišljanja o kvaliteti upravljanja ofsetnim tiskom su na tragu teorijskih postavki uglednog teoretičara upravljanja kvalitetom M.Amstronga koji strukturalno određuje kvalitetu grafičke produkcije u tri zasebna primjenjiva oblika (kvaliteta projektnih i dizajnerskih rješenja, kvaliteta proizvodne usklađenosti, te kvaliteta kao oblik postignutog zadovoljstva naručitelja grafičkog produkta). Isčitavanjem ove zanimljivo pisane stručne udžbeničke knjige možemo zaključiti da autor pored grafičke kvalitete tiskanja ofsetnog tiska teži upravljanju kvalitetom koja zadovoljava zamišljenu potrebu naručitelja grafičkog produkta kao krajnjeg korisnika ofsetno tiskane produkcije. Korisničko (naručiteljsko) zadovoljstvo je moguće postignuti (ostvariti) u koliko grafički produkt ispunjava komunikološka i psihološka očekivanja naručitelja ofsetno tiskane grafičke produkcije. Upravljanje kvalitetom ofsetnog tiska autor promatra kao fenomen stručne grafičke identifikacije koja implicira i donosi nove tehnološke promjene. Kvaliteta ofsetnog tiska ujedno donosi nove specijalne utjecajne faktore koji traže nove promjene u tehnologiji upravljanja kvalitetom ofsetnog tiska, tiskarskih procesa kao i novih oblika grafičke organiziranosti (grafičke proizvodnje) na svim razinama grafičke industrije. Razumijevanje poslovnih grafičkih procesa upravljanja kvalitetom ofsetnog tiska, prema autoru, nalaže nove organizacijske i upravljačke pristupe u menadžmentu novog upravljanja tehnologijom ofsetnog tiska. Upravljanje kvalitetom donosi nove programirane strateške programe obrazovanja grafičkih stručnjaka za ofsetni tisak u cilju ostvarivanja željene grafičke i korisničke razine kvalitete tiskane ofsetne produkcije. Knjiga je

grafički stručno strukturirana te izvršno grafički opremljena na 245. stranica ukupnog teksta i 166. slika (dijagrama i tabličnih prikaza) te nekoliko dobro odabranih stručnih tiskarskih reklama. U sadržajno strukturalnom pogledu knjiga je, uz autorski predgovor, podijeljena u 9 zasebnih poglavlja, kazalom pojmova i prezentnim izvorima relevantne literature, i to: (1) Nastanak i trendovi tiskarske tehnologije; (2) Osnove višebojnog tiska; (3) Deformacija rasterskih elemenata; (4) Kontrola kvalitete tiska; (5) Standardizacija ofsetnog tiska; (6) Vizualna kontrola tiska; (7) Apstraktno upravljanje tiskom; (8) Hi-Fi tisak; i (9) Lakiranje u tisku. Vrijedno je naglasiti da ova vrijedna knjiga (sveučilišni udžbenik) donosi čitateljima 130. referentnih izvornih naslova suvremene dostupne domaće i strane literature. U poglavlju (1) "Nastanak i trendovi tiskarske tehnologije", autor doc.dr.sc. Igor Zjakić, uvodi čitateljsku publiku i poučava o povijesnom razvoju tiskarstva, te komparira povijesna postignuća s današnjim dostignutim tehnološkim razvojem tiskarstva na domaćim i međunarodnim grafičkim prostorima. Drugo poglavlje (2) „Osnove višebojnog tiska“ je autorska stručna eksplikacija i tumačenje stvaranja višebojnih reprodukcija u sustavom tiskanom rasteru i rasterskim sistemima (njihovim dobrim i lošim svojstvima). Teorijsku eksplikaciju autor izvodi u kontekstu fizikalnih zbivanja, psihofiziologije i tehnološke rasterske grafičke tehnologije. Treće (3) poglavlje naslovljeno » Deformacija rasterskih elemenata« je stručna autorska analiza i stručno upozorenje o mogućnostima i novim upotrebnim postupcima koji se mogu primijeniti u postupku smanjivanja tiskarskih devijacija u kontekstu njihovog dovođenja prema opće prihvatljivim standardima važećih tiskarskih okvira. U poglavlju (4) »Kontrola kvalitete tiska“ se obrađuje sustav grafičke reprodukcije, rasterske točkice (mutni otisak), grafička materija i grafički suvremeni strojevi. Peto poglavlje (5) »Standardizacija ofsetnog tiska“ sadržajno se bavi novim mogućnostima primjene računala u tehnološkom procesu stvaranja ofsetnog tiska. U poglavlju (6) » Vizualna kontrola tiska« prikazane su metode kontrole kvalitete tiska u postupku kada se tisak iz ekonomskih razloga obavlja bez kontrolnih »stripova« što nalaže brzo uspostavljanje kvalitete ofsetnog tiska s logičnim slijedom upravljanja kvalitetom ofsetnog tiska u postupku tiskanja zadane grafičke produkcije. Autor upozorava na takozvano aparativno upravljanje tiskom u grafičkoj proizvodnji što dovodi do upotrebe funkcionalnih automatiziranih sistema za aparativno upravljanje tiskom i grafičkom proizvodnjom koja je obrađena u poglavlju (7) pod nazivom »Apstraktno upravljanje tiskom“. Poglavlje (8) „Hi-Fi tisak“ sadržajno ukazuje na

stručno promišljanje i primjenu novih tehnoloških metoda „Hi-Fi visokovjernog tiska“ čime je moguće postići produkcijsku minimalnu razliku između otiska i originala. U završnom poglavlju (9) »Lakiranje u tisku«, umjesto zaključka, autor predstavlja sintetsku sustavnu autorsku eksplikaciju o finalnom lakiranju tiskarske produkcije (katalozi, izvješća, omoti knjiga, sklopive kutije u industriji kozmetike, farmacije, prehrambene industrije i suvremene ambalaže). Analizirajući ovu vrijednu znanstveno-stručnu knjigu (sveučilišni udžbenik) možemo zaključiti da ona donosi nova vrijedna i jedinstvena grafičko-tehnološka rješenja koja se odnose na upravljanje kvalitetom u ofsetnom tisku. Kako se grafička tehnologija razvija u obzorju budućnosti novih informacijsko-komunikacijskih i grafičkih tehnologija možemo zaključiti da ova knjiga otvara nove digitalne mogućnosti upravljanja kvalitetom ofsetnog tiska i da ona navješćuje nove tiskarske mogućnosti kao i nove grafičke produkcijske trendove u sferi upravljanja novim grafičkim metodama i tehnikama upravljanje

kvalitetom u produkciji ofsetnog tiska. Prezentirana knjiga, sveučilišni udžbenik predstavlja novi znanstveno edukativni grafički sadržaj na našim i međunarodnim prostorima. Sličan udžbenik nije nikada do sada prezentiran na hrvatskim grafičkim prostorima. Odabrana tematika je logična i koherentna, te predstavlja zaokruženo cjelovito komunikativno udžbeničko i pedagoško edukativno gradivo za studente grafičke tehnologije i grafičkog dizajna na Grafičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Knjigu možemo preporučiti svim zainteresiranim znanstvenicima, grafičarima, digitalnim stručnjacima i medijskim stručnjacima koji na direktan ili indirektan način promišljaju grafičku stratešku i tehnološku budućnost.

Primljeno: 2010 – 11 – 22

Prof.dr.sc.Mario Plenković
Katedra za komunikologiju, Grafički fakultet,
Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska